

Vinnureglur vegna greiðsluþátttöku Sjúkrtrygginga Íslands í sjúkraþjálfun, reglugerð nr. 225/2018 um greiðsluþátttöku sjúkrtryggðra í kostnaði vegna heilbrigðisþjónustu.

Velferðarráðuneytið hefur sett reglugerð um greiðsluþátttöku sjúkrtryggðra í kostnaði vegna heilbrigðisþjónustu, nú nr. 225/2018.

Samkvæmt reglugerðinni á sjúkrtryggður, sem þarf á þjálfun að halda að mati lækni og þjálfara, rétt á allt að 20 skiptum í þjálfun á einu ári., þ.e. 365 dagar talið frá fyrsta meðferðarskipti. Sjúkrtryggður getur einnig átt rétt á nauðsynlegri þjálfun umfram 20 skipti á einu ári. Skilyrði fyrir greiðsluþátttöku Sjúkrtrygginga Íslands (SÍ) í slíkri framhaldsþjálfun er að SÍ hafi samþykkt umsókn um greiðsluþátttöku.

Markmið þessara vinnureglna er að standa vörð um þá sjúklinga sem talið er að mest þurfi á þjálfun að halda og ekki geta sótt sambærilega þjónustu annað.

Vinnureglum þessum er ætlað að tryggja að sjúklingar með mjög skerta færni njóti greiðsluþátttöku SÍ vegna nauðsynlegrar þjálfunar umfram 20 skipti á ári, sbr. 3. og 4. mgr. 20. gr. reglugerðar um greiðsluþátttöku sjúkrtryggðra í kostnaði vegna heilbrigðisþjónustu, nr. 225/2018. Fyrst og fremst er um að ræða fötluð börn og fjölfatlaða einstaklinga, sjúklinga sem haldnir eru langvarandi sjúkdómum sem leitt geta til alvarlegrar færniskerðingar, þeirra sem nauðsynlega þurfa þjálfunar við í kjölfar aðgerða, veikinda eða slysa enda sé sjúkraþjálfunin nauðsynlegur þáttur í endurhæfingu þeirra og einstaklinga með fjölbætt vandamál þar sem sjúkraþjálfunin er nauðsynlegur hluti af endurhæfingarferli. Einnig er vinnureglunum ætlað að tryggja að þeir sjúklingar sem þurfa á sjúkraþjálfun að halda í heimahúsum til að geta útskrifast af sjúkrahúsi eða til að koma í veg fyrir innlögn á sjúkrahús eða stofnun njóti slíkrar þjónustu.

Mat á færni:

Þegar færni er metin skal nota stöðluð matstæki þegar þau eru til. Í fylgiskjali 1. með vinnureglum þessum, er listi yfir matstæki sem hægt er að nota og bent á í hvaða sjúkdómstílvikum þau eiga við. Ef ekki eru til stöðluð matstæki sem henta við mat á vandamáli sjúklingsins skal stuðst við þætti úr ICF flokkunarkerfi (sjá vef Embættis landlæknis og www.skafli.is). Þeir þættir sem eiga best við matið eru í kaflanum „Athafnir og þátttaka“, þ.e. hreyfanleiki, eigin umsjá og daglegt líf. Bent skal á að aðrir þættir í ICF flokkuninni geta í einhverjum tilvikum átt betur við þegar meta á vandamál sjúklings og er það sjúkraþjálfara eða lækni að ákvarða það.

Ef notaðir eru þættir úr ICF flokkunarkerfi þá er vandamál sjúklingsins skilgreint og flokkað á 5 bila raðkvarða frá 0, ekki vandamál, upp í 4, alger skerðing, eftir því hversu mikið það takmarkar getu hans. Miða skal við raunhæfa getu einstaklingsins miðað við aldur. Færniskerðingu skal einnig meta út frá sjúkraþjálfun og þeim meðferðarúrræðum sem sjúkraþjálfarar hafa. Nánari leiðbeiningar um þætti sem hafa skal til hliðsjónar og flokkun ICF á alvarleika einkenna eru á vef Embættis landlæknis.

Skilyrði fyrir greiðsluþátttöku SÍ í meðferð umfram 20 skipti á 12 mánuðum.

1. Sjúkraþjálfun fyrir fötluð börn, fjölfatlaða einstaklinga eða vegna frávika frá eðlilegum hreyfiþroska.
2. Sjúkraþjálfun sem er nauðsynlegur liður í endurhæfingu eftir aðgerð, alvarleg veikindi eða slys sem leitt hefur til meiri háttar færniskerðingar.
3. Sjúkraþjálfun vegna eftirtalinna langvinnra sjúkdóma eða annars ástands þar sem sýnt þykir að þjálfunin geti seinkað eða komið í veg fyrir meiri háttar færniskerðingu.
  - Bólguþigigtarsjúkdómar eins og liðagigt (RA), Morbus Bechterew, psoriasisgigt eða sambærilegt.

- Taugasjúkdómar eins og MS, MND, Parkinson, vöðvarýrnunarsjúkdómar eða sambærilegt.
  - Alvarleg (útbreidd) slitgigt, þ.e. slitgigt sem veldur hreyfiskerðingu og verkjum og hefur hamlandi áhrif á athafnir daglegs lífs. Í umsókn þarf að koma fram rökstuðningur sem skýrir færniskerðingu.
  - Vefjagigt. Í eitt ár frá greiningu ef sjúklingur er í virku endurhæfingarferli. Í sérstökum tilvikum er heimilt að samþykkja sjúkraþjálfun þó ár sé liðið frá greiningu ef sýnt er fram á mjög alvarlegt sjúkdómsástand með mælingum, FIQ_≥70.
  - Langvinnir blóðrásar og lungnasjúkdómar
    - Skilyrði fyrir langtímameðferð er að viðkomandi sé í háum eða miðlungs áhættuflokki fyrir endurteknum vandamálum frá hjarta við þjálfun eða sé háður súrefni við æfingar.
4. Sjúkraþjálfun í heimahúsi þegar sjúkraþjálfun er nauðsynlegur þáttur í því að sjúklingur geti dvalið heima. Alltaf þarf að óska eftir samþykki SÍ fyrirfram vegna heimabjálfunar.
- Samþykkt er heimameðferð 100% ef um er að ræða einstaklinga sem hafa mjög skerta sjálfsbjargargetu vegna sjúkdómsástands, sbr. 5. mgr. 21. gr. reglugerðar nr. 225/2018. Sjúkraþjálfari þarf að óska eftir og rökstyðja ástæðu fyrir 100% greiðsluþátttöku SÍ.

Vafamál.

Ef upp koma vafamál en greinilegt bataferli er í gangi samkvæmt endurteknum mælingum og sýnt þykir að árangur gangi til baka við stöðvun meðferðar er heimilt í sérstökum tilvikum að samþykkja viðbótarþjálfun þó svo að sjúkdómsgreining falli ekki undir töluliði hér fyrir ofan.

Með umsóknum skal fylgja ítarlegur rökstuðningur frá sjúkraþjálfara þar sem fram kemur sjúkdómsgreining, niðurstaða skoðunar og mat á færni, meðferðaráætlun og markmið meðferðar.

Annað.

Umsóknum um viðbótar meðferð til SÍ skal fylgja greinargerð frá sjúkraþjálfara þar sem fram kemur að hvaða leiti ástand sjúkratryggðs fellur undir heimild til viðbótarþjálfunar samkvæmt reglugerð nr. 225/2018 og vinnureglum SÍ. Nauðsynlegt er að umsókn fylgi hlutlægar mælingar á færni með stöðluðum mælitækjum þegar þau eru til.

*Ef sjúkratryggður hefur nýtt heimild sína en er vísað aftur til sjúkraþjálfara vegna nýrra vandamála getur SÍ samþykkt **allt að 15 skiptum** á nýja beiðni enda sé skýrt að um nýtt óskilt vandamál sé að ræða. Sem dæmi vandamál vegna einkenna frá hrygg annars vegar og einkenna frá útlím hins vegar, eða slyss sem veldur nýjum einkennum. Skýra þarf í umsókn hvert hið nýja vandamál er. Samþykkja þarf slíka viðbótar meðferð fyrirfram eins og aðra viðbótar meðferð.*

Umsóknum um viðbótarþjálfun/langtímameðferð skal svara innan tveggja vikna frá því að þær eru móttæknar hjá SÍ að því tilskyldu að öll nauðsynleg gögn hafi borist.

Viðhaldsmeðferð:

Sjúkratryggður sem að mati læknis og sjúkraþjálfara þarf á svokallaðri „viðhaldsmeðferð“ að halda ætti í flestum tilvikum að nægja að koma 2x í mánuði til eftirlits og viðhalds samhliða þjálfun á eigin vegum. Ef einkenni falla undir heimild til viðbótarþjálfunar og ljóst er (t.d. með reglubundnum mælingum) að meðferðarfjöldi 2x í mánuði nægi ekki er heimilt að samþykkja viðhaldsmeðferð 1x í viku, en að hámarki 40 skipti á 12 mánaða tímabili. Í undantekningartilvikum þegar um er að ræða alvarleg og útbreidd vandamál er samþykkt viðhaldsmeðferð oftar en 1x í viku. Sem dæmi ef einstaklingur þarfnast mikillar aðstoðar við athafnir daglegs lífs eða þjálfun kemur í veg fyrir alvarlega versnun einkenna t.d. kreppuvarnir.

Hópmeðferð:

Samþykkt er hópmeðferð samhliða almennri meðferð ef ekki er um sama vandamál að ræða.

Ef um meðferð er að ræða vegna sama vanda er samþykkt hópmeðferð samhliða almennri meðferð í takmarkaðann tíma (4 – 6 mánuðir). Eftir það er gert ráð fyrir að einstaklingur geti sótt þjálfun á eigin vegum samhliða meðferð hjá sjúkraþjálfara og hámarksfjöldi meðferða sé 4 skipti á mánuði.

Fylgiskjal 1. með vinnureglum vegna greiðsluþátttöku Sjúkratrygginga Íslands í sjúkráþjálfun.

Listi yfir nokkur mælitæki sem til eru á íslensku – sjá mælitækjabanka FÍSP, www.physio.is.

- Owestry disability Index (ODI) – spurningalisti sem metur færni hjá sjúklingum með langvarandi bakverki.
- Roland Morris spurningalisti (RDQ) – spurningalisti til að meta færni hjá sjúklingum með langvinna bakverki.
- Neck disability index (NDI) – spurningalisti sem metur færni hjá sjúklingum með verki frá hálsi og „whiplash“ einkenni.
- Fibromyalgia impact questionnaire (FIQ) – spurningalisti sem metur ástand hjá sjúklingum með vefjagigt.
- Upp og gakk (TUG) – Próf til að meta líkamlega getu hjá eldri veikburða einstaklingum. Það metur þá grunnhreyfifærni sem nauðsynleg er til að ráða við daglegar athafnir eins og að fara úr rúmi og upp í það aftur, fara á og af salerni og ganga stuttar vegalengdir.
- Berg jafnvægiskvarðinn - hentar vel til að meta jafnvægi hjá öldruðum og endurhæfingarsjúklingum við athafnir daglegs lífs. Með honum er hægt að fylgjast með jafnvægi einstaklinga á ákveðnu tímabili og meta árangur meðferðar.
- Standa upp og setjast 5x - Þetta próf er notað kanna getu til flutnings og kanna styrk í fótleggjum. Staðið er upp og sest niður fimm sinnum.
- Motor assessment scale - Próf sem metur hreyfifærni hjá sjúklingum sem hafa fengið heilablóðfall.
- Ýmis próf til að meta hreyfiproska og færni hjá börnum – sjá nánar í mælitækjabanka FÍSP.

Athugið að þessi listi er alls ekki tæmandi heldur eingöngu dæmi um mælitæki sem til eru á íslensku og hægt væri að nota til að meta færni einstaklinga sem njóta þjónustu sjúkráþjálfara.